ЛЕНИН ИШИ ЯШАМОҚДА ВА ТАНТАНА ҚИЛМОҚДА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

ГАЗЕТА 1966 ЙИЛ 1 ИЮЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. • № 93 (5. 984) • 1986 йил 22 апрель, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ДУНЁНИ ЯНГИЛАШ РАМЗИ

Совет халқи, бутун тараққийпарвар инсоният табиат кўкламги янгиланишининг ажойиб палласида шонли сана — Владимир Ильич Ленин туғилган кунни тантанали нишонламоқда. Мамлакатимиз меҳнаткашлари учун гениал мутафаккир, матонатли революционер, Коммунистик партия ва дунёда биринчи социалистик давлат асосчисининг номидан кўра яқин ва азизроқ ном йўқ. Ленинизм КПСС ҳамда Совет давлати бутун фаолиятининг асоси бўлиб қолди. Ильич васиятларини изчиллик билан амалга ошира бориш Советлар мамлакати меҳнаткашлари эришаётган муваффақиятларнинг гаровидир.

21 апрель куни Тошкентда бўлиб ўтган тантанали мажлис **В. И. Ленин** туғилган куннинг 116 йиллигига бағишланди. Ўзбекистонда Совет ҳокимияти ўрнатилиши учун кураш қатнашчилари, партия, уруш ва меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, фан ва маданият арбоблари, Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округининг жангчилари В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройининг байрамона безатилган залига келдилар.

Тантанали мажлисни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин кириш нутқи сўзлаб очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев доклад қилди.

Докладчи Ильичнинг ҳаёти ва фаолияти Ер юзидаги миллионлаб кишилар учун инсоният виждони тимсоли, халққа астойдил хизмат қилиш намунаси бўлганлиги ва шундай бўлиб қолаётганлиги тўғрисида гапирди. Барча совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам В. И. Ленин туғилган куннинг 116 йиллигини КПСС XXVII съезди қарорлари туфайли меҳнат ғайрати ва сиёсий активлик жўш урган бир вазиятда кутиб олмоқдалар. Фан-техника тараққиёти ютуқларидан кенг фойдаланиш асосида мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг съездда ишлаб чиқилган программаси Ленин ғояларининг ижодий ривожлантирилишида мужассам ифодасини топди.

Социалистик Ўзбекистон меҳнаткашларининг экономика ва маданият соҳасидаги ютуқлари Ильич васиятларининг яққол кўриниб турган мужассам ифодаси бўлиб қолди. КПССнинг доно ленинча миллий сиёсати, мамлакатимиз халқларининг ва биринчи навбатда улуғ рус халқининг беғараз ёрдами туфайли республикада тарихан қисқа вақт ичида катта социал ўзгартишлар рўй берди. Мамлакатимиз ўз ривожининг сифат жиҳатидан янги босқичига қадам қўйган ҳозирги пайтда Ўзбекистон меҳнаткашлари партия ўн иккинчи беш йилликда белгилаган планларни амалга ошириш учун курашга зўр ғайрат билан киришдилар. Бутуниттифоқ ленинчи коммунистик шанбалик кунида қилинган зарбдорларча меҳнат бунинг тасдиғи бўлди.

Ҳар бир шаҳар ва қишлоқда, ҳар бир меҳнат коллективида ишчанлик, принципиал талабчанлик, ижодий ташаббускорлик муҳити қарор топтирилмоқда.

Тантанали мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Б. Усмонхўжаев, Р. Ҳ. Абдуллаева, В. А. Антонов, П. В. Догонкин, А. С. Икромов, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, Н. И. Попов, О. У. Салимов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, В. К. Михайлов, В. А. Хайдуров, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Ғ. З. Заҳриддинов, И. А. Каримов, Қ. Ҳ. Маҳамадалиев, В. И. Огарок, С. У. Султонова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

УЛУҒ ЛЕНИН ТУЗГАН ПАРТИЯ ИЛМИЙ СОЦИАЛИЗМНИ ИШЧИЛАР ҲАРАКАТИ БИЛАН БОҒЛАШНИНГ, НАЗАРИЯ БИЛАН ПРАКТИКА ЧАМБАРЧАС БИРЛИГИНИНГ ЖОНЛИ ТИМСОЛИ БЎЛИБ ҚОЛДИ. У МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ ПАРТИЯСИ, РЕВОЛЮЦИОН ҲАРАКАТ ПАРТИЯСИ БЎЛИБ КЕЛДИ, ҲОЗИР ҲАМ ШУНДАЙ ВА БУНДАН БУЁН ҲАМ ШУНДАЙ БЎЛИБ ҚОЛАВЕРАДИ.

(Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Программасидан).

КОММУНИСТ МАЪНАВИЙ ОЛАМИ ҲАҚИДА

ОҚШОМ СУҲБАТЛАРИ

Ильич васиятларига садоқат

Биз бундай кишиларни одатда жонли энциклопедия, тўғрироғи қомусчи деб атаймиз. Бу бежиз эмас, албатта. Ветеранлар бизда ҳамиша эъзозланади. Улар партияга, Она-Ватанга садоқат билан хизмат қилганликлари учун беқиёс ҳурматга сазовор.

Ориф ота ҳам ана шундай камсуқум, табаррук отахонлардан бири. У бугунги кунда — Октябрь район партия ветеранлари Советининг раиси. Саксон ёшдан аллақачон ошганига қарамай ота ҳамон жанговар сафимизда, буюк иш ва режаларимизни рўёбга чиқариш учун тинимсиз саъе ҳаракатда...

ПАРТИЯМИЗ XXVII съездида ветеранларимизнинг ўрни ва роли ҳақида ғоят ибратли сўзлар айтилди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитети номидан партия XXVII съездида қилган Сиёсий докладида бунга тўхталиб, шундай деган эди: «Кекса авлод — уруш ва меҳнат ветеранлари ҳақида ғамхўрлик қилиш бизнинг ишларимизда катта ўрин тутиши лозим... Лекин инсон фақат овқат билангина тирик эмас, деган гап бор. Пенсияга чиқиши билан ветеранларнинг кўплари «ишдан четда» бўлиб қолаётганликлари ҳақида Марказий Комитетга хабарлар келиб турибди. Чамаси, марказда ва жойларда давлат ва жамоат ташкилотлари йўли билан ветеранларнинг хўжалик ва ижтимоий-сиёсий ҳаётда фаолроқ қатнашишларига ёрдам берадиган қўшимча тадбирлар кўриш лозим бўлади. Чунки бу ўринда гап 50 миллион совет кишиси ҳақида бормоқда».

Ҳақиқатан ҳам ўйлаб қараганимизда пенсияга чиққан кишилар бой тажрибаларга эга, аввалги беш йилликлар даврида мусобақа зарбдори, ташаббускори бўлиб келишган. Шунинг учун ҳам биз улардан кўп нарса кутишга ҳақлимиз. У жангларда тобланганми ёки Ленин гвардиясининг кекса вакилларими, Совет ҳокимиятини барпо этиш учун тинч қурилиш йилларида жонбозлик кўрсатганми — уларни фахр ва ифтихор билан бизнинг ветеранимиз, «Ёшлар мураббийси» деб атаймиз.

— Ориф ота, — деб сўрадик ундан, — доҳиймиз Лениннинг ҳаёти ва фаолияти билан боғлиқ бирон тарихий воқеани эслолмайсизми, ахир ўша пайтларда сиз ёш йигит бўлгансиз...

— Ёдимда, ёдимда.., дейди у, — 1924 йил сира эсимдан чиқмайди. Қаҳратон қиш эди. Ленин вафот қилгани ҳақидаги хабар вужудимни титратиб юборди. Ўша пайтда мен Бухорода эдим. Регистон майдонида катта мотам митингига минглаб одамлар йиғилди. Маҳаллий партия ва совет раҳбарлари сўзга чиқишиб, доҳиймиз Владимир Ильич Лениннинг номи ҳам, иши ҳам абадий тантана қилишини, унинг васиятлари тўла-тўкис амалга оширилишини айтишди. Ҳамон кўз ўнгимда: митингда қатнашганлар бамисоли денгиздек, қудратли бир кучдек чайқаларди.

— Ўшандан кейин ленинча чақириқ эълон қилинганди, шундайми?

— Ҳа, ҳа. Бухорода март ойида ленинча чақириқ эълон қилинди. Партия сафига қабул қилишни сўраб юзлаб ишчилар, оддий батраклар, қизил аскарлар ариза беришди. Ўша кезларда мен командирлар курсини битирган эдим. Отлиқ-тоғ батареяси взводига командир қилиб тийинлангандим.

ЮЗЛАБ ишчилар, оддий курашчилар қаторида мен ҳам партия сафига қабул қилишларини сўраб ариза бердим. Партия сафига ўтганлигим бир умр ёдимдан чиқмайди.

(Давоми 2-бетда).

1. Доҳий номи билан

Владимир Ильич Ленин. Унинг номи бутун дунё меҳнаткашлари учун азиз ва ардоқли. Бу ном эрк, озодлик, тенглик, ҳуррият деган эзгу тушунчалар билан ҳамоҳанг!

Унинг азиз номини ҳамиша эъзозлаймиз! Ўша пўлат ғилдираклар устига ўрнатилган рамзий биринчи ҳайкалдан тортиб, то шаҳримизнинг бош майдонига ўрнатилган улуғвор ҳайкал ва муҳташам мармар музейгача ҳаммаҳаммаси чуқур эҳтиромимиз белгиси. Доҳийга бўлган чексиз садоқатимиз рамзи.

МЎЪТАБАР ДАРГОҲ

ПАРТИЯ ва давлатимизнинг асосчиси Владимир Ильич Ленин. Ер куррасидаги барча инсоният бу улуғ инсоннинг номини яхши билади. Доҳий туғилган куннинг 116 йиллиги кунида турли ёшдаги ва турли касбдаги кишилар, корхоналар ва ташкилотларнинг вакиллари, студентлар ва ўқувчилар республика бош музейини меҳр-муҳаббат билан зиёрат қилмоқдалар.

Мана 16 йилдирки, минглаб тошкентликлар ва пойтахтимиз меҳмонлари мўътабар даргоҳни зиёрат қилмоқдалар. Шу кунга қадар бу ерга марҳамат қилган зиёратчиларнинг сони 8 миллион 250 минг кишидан ошди. Чунки Ильич каби буюк инсоннинг ҳаёти ҳамиша ёрқин намуна ва ҳаётни тасаввур этишнинг калити бўлиб қолади.

«Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси халқ истеъмол молларини тайёрлаб чиқараётган илғор корхонадир. Унинг меҳнатчилари Ленин музейига ёш ишчилар авлодини шарафлашга бағишланган коммунистик меҳнат зарбдорлари слётига келдилар.

Ленин ҳаёти сабоқлари биз учун, совет кишилари учун улкан қудратдир. Бу сабоқлар эса, сиз билан бизнинг меҳнатдаги ютуқларимиз, ёшлар тўғрисидаги фикрларимиз, ер куррасидаги ҳар бир инсоннинг дурдона орзу-умидларидир.

Мўътабар даргоҳда таассуротлар китобини варақлар эканмиз, ундаги битилган жўшқин фикрлар орқали зиёратчиларнинг Ленинга бўлган чексиз меҳр ва муҳаббатини ўқиймиз. «Биз бу ерда Ленин билан яна бир бор учрашдик...», «Лениннинг номи ҳамиша биз билан яшайди», «Ленинча яшашни ўрганамиз...»

Партия ветеранлари Иван Сергеевич Секретарев, Қаюм Қодирович Ерзин, Анатолий Петрович Кондратьев, Хайринисо Манноповна Содиқова ва бошқалар билан бўлган учрашувлар ғоятда мароқли ўтди. Совет ҳокимиятини ўрнатишдаги машаққатли йилларнинг қизғин воқеаларида қатнашган бу нуроний отахон ва онахонлар ажойиб даврда яшамоқдалар. Улар авлодлар ўртасидаги барҳаёт гувоҳлардир.

МУЗЕЙДА янги-янги кўргазмалар ташкил этилмоқда, янги экспонатлар намойишга қўйилмоқда. Музейнинг фондида 20 мингдан зиёд ноёб экспонат — ҳужжатлар, материаллар, В. И. Ленин қўлёзма асарлари фотонусхалари сақланмоқда. Стахановчилик ҳаракатининг 50 йиллиги муносабати билан бу ерда «СССРда социализм қурилишининг ленинча планлари амалга оширилиши», «Съезддан съездгача — Ленин йўлидан» деб аталган кўргазмалар КПСС XXVII съездига бағишланди. Ленин ҳаёти ва революцион фаолиятининг ҳужжатлари биз учун мўътабар ҳисобланади. Бу ҳужжатлар орасида Туркистонда суғориш ишларини амалга ошириш учун 50 миллион сўм ажратилиши тўғрисидаги декрет ҳамманинг диққатини жалб этади. Ленин РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг Тошкентда Туркистон (кейинчалик Ўрта Осиё) давлат университетини таъсис этиш тўғрисидаги декретини имзолаган. Бу университет мана 30 йилдан буён доҳий номи билан аталмоқда. Советлар мамлакати учун оғир бўлган йилларда фан поезди Тошкентга етиб келди ва Ўрта Осиёда тўнғич университетни ташкил этди.

В. И. Лениннинг номи биз учун чексиз мўътабар ва муқаддас бўлганидек, унинг номи билан аталаётган даргоҳ ҳам азиз қадамжодир.

А. ПЎЛАТОВ.

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетида

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг кеча бўлиб ўтган бюро мажлисида «Главташпассавтотранс» ва трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси коммунист-раҳбарлари М. М. Алиев ва В. П. Загуменновнинг шаҳар пассажир транспорти ишини яхшилаш юзасидан шаҳар XXV партия конференциясида билдирилган таклифлар ва танқидий мулоҳазаларни амалга ошириш бўйича иши ҳақидаги масала кўриб чиқилди.

Бюро таъкидладики, КПСС аъзолари, М. М. Алиев ва В. П. Загуменнов ўз шаънига билдирилган таклифлар ва танқидий мулоҳазаларни амалга ошириш юзасидан ҳали сезиларли амалий чоралар кўришмади. Уларнинг ўз идораларига бўйсунувчи бўлинмаларга раҳбарлиги даражаси Тошкент аҳолисига транспорт хизмати кўрсатишни тубдан яхшилаш талабларига ҳозирча жавоб бермайди.

Чунончи, «Главташпассавтотранс» бошлиғи М. М. Алиев ҳанузгача автобус маршрутлари структурасини тартибга солиш, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг истиқболли формаларини жорий этиш, бўлинмаларни ҳайдовчилар состави билан комплектлаш бўйича етарлича тадбирлар кўрмаган. Автобус паркларининг моддий-техника базасини ривожлантириш масалаларига эътибор бўшаштирилган. Маршрутларда хизмат кўрсатиш маданияти паст, линия-молия интизоми бузилиши давом этмоқда.

Трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи В. П. Загуменнов коллектив куч-ғайратини электр пассажир транспорти ишида зарур тартибни таъминлашга сафарбар эта олмади. Бу ерда прогуллар, ҳаракатдаги составнинг техник носозлиги, йўл хўжалиги ва контакт тармоқлари хизматларининг қониқарсиз ишлаши оқибатида иш вақтининг йўқотилишлари ҳамон кўплигича қолмоқда.

В. П. Загуменновнинг олдинда турган вазифаларни ҳал этишга пассив муносабати моддий-техника базасини ривожлантиришда, пассажирлар ташишни янада ўстириб боришда турғунликка олиб келди. Ишлаётганларнинг меҳнат шароити узоқ вақтдан бери яхшиланмаяпти, янги техника учун ажратилган маблағлар мунтазам ўзлаштирилмаяпти.

Бюро коммунистлар М. М. Алиев ва В. П. Загуменновдан кўрсатилган нуқсонларни қисқа муддатларда бартараф этишни, шаҳар пассажир транспортининг ўзларига бўйсунувчи тармоқларида тартиб ўрнатиш учун таъсирчан чоралар кўришни талаб қилди.

Шаҳар партия комитетининг бюроси партия ташкилотларининг фаолияти, шаҳар иқтисодий ва социал ҳаётининг бошқа масалаларини ҳам кўриб чиқди.

Ливияда Америкага қарши намойиш

ТРИПОЛИ, 19 апрель. ТАСС мухбирлари В. Богачев ва Г. Шеленков хабар берадилар: Ливия шаҳарларининг аҳолиси Америка авиациясининг ваҳшиёна ҳужумлари чоғида ҳалок бўлган ватандошларини сўнгги йўлга кузатиб қолди.

Триполи кўчаларидаги кўп минг кишилик мотам юриши қатнашчилари «Рейган — болаларнинг қотили!», «Америкага лаънат!» деб ғазаб билан хитоб қилдилар. «Ал-Ғани» қабристонида мотам митинги бўлиб ўтди. Митингда сўзлаган Ливия революцион раҳбарлик органининг аъзоси Хувейлди ал-Хмейди бундай деди: Вашингтон соҳилларимизга ўз авианосецларини юборди, шаҳарларимизнинг тинч кварталларига қарши ўнлаб энг замонавий самолётларни ташламоқда, аммо Вашингтон маъмуриятининг Ливия халқини тиз чўктиришга уринишлари барбод бўлғусидир.

Америка агрессияси қурбонларининг қабри устида минглаб кишилар ўз ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун курашни давом эттиришга қасамёд қилмоқдалар.

Алло, редакциями? 33-99-42, 32-53-66

Халқ фаровонлигини ўйлаб

Социал таъминот масалалари жуда кўплаб оқшомхонларни қизиқтиряпти. Улар редакцияга йўллаётган мактубларида пенсияларга қўшимчалар, Улуғ Ватан уруши ветеранларига берилаётган имтиёзлар, инвалидлик группаларини аниқлаш тартиби, кексайиб қолганлар ва инвалидлар, ёлғиз қарияларга қандай ғамхўрликлар кўрсатилаётганлиги тўғрисида тез-тез саволлар бериб туришади. Ёш оналар эса фарзанд туғилганда ва уни парвариш қилиш пайтида тўланадиган нафақаларнинг тўғрилиги билан қизиқишади, кўп болали оилалар эса ўзларининг юридик ҳуқуқларини яна бир бор аниқлаб олишга интилишади.

Бир неча йилдирки, «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари редакцияси қошида уруш ва меҳнат ветеранларига кўмаклашувчи жамоатчилик Совети ишлаб турибди. Бу Советнинг раиси Ўзбекистон ССР социал таъминот министри Хосият Ёқубовна Ёқубжоновадир. Жамоатчилик Совети «Ветеран» саҳифасини чиқаради, унда ҳамшаҳарларимизни қизиқтирган кўпгина саволларга жавоблар берилади.

24 апрель куни Ўзбекистон ССР социал таъминот министрлигининг етакчи ходимлари социал таъминот министри Х. Ё. Ёқубжонова бошчилигида редакцияда телефон орқали ўтказиладиган жамоатчилик қабулига ташриф буюришади. Бу жамоатчилик қабули анъанага кўра соат 17 дан соат 19 гача давом этади. Ана шу икки соат ичида сиз, қадрли оқшомхонлар, социал таъминот билан боғлиқ истаган саволингизга жавоб олишингиз, ўз таклифларингизни айтишингиз шунингдек, социал таъминот бўлимларида ишлайдиган у ёки бу ходимнинг ишидан қаноатланмаган бўлсангиз ўз эътирозларингизни билдиришингиз мумкин. Фақат бир нарсани унутманг: сиз биз кўрсатган телефон орқали гаплашаётган пайтингизда ушбу телефонга бошқа яна кўплаб ҳамшаҳарларимиз ҳам қўнғироқ қилиш ниятида бўлишади. Шу боисдан ўз фикрларингизни қисқа ва аниқ айтинг.

Агар сиз қўнғироқ қилолмай қолсангиз ўз фикр ва мулоҳазаларингизни ёзма равишда, конверт устига «Алло, редакциями!» деган сўзларни ёзган ҳолда редакцияга юборинг.

Суҳбат материаллари, редакцияга келган хатлар газетанинг яқин сонларидан бирида эълон қилинади. Шундай қилиб, 24 апрель куни соат 17 дан соат 19 гача 33-99-42, 32-53-66 телефонлари орқали сизларнинг саволларингиз ва таклифларингизни кутамиз.

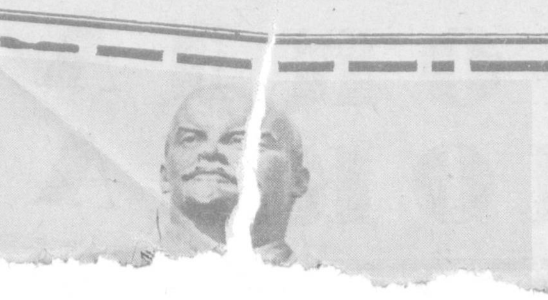

... ва ривожлаш... на оила равнақ... ди. Бундан роппа-роса ... йил илгари рўй берган Тошкент зилзиласи оқибатлари қисқа муддатда тугатилгани ана шу дўстлик қудратидан нишонадир.

...ига, бош кўчасига ... келамиз. Бош музейга олиб кириб, доҳийнинг жўшқин ҳаёти ва фаолияти билан таништирамиз.

Шаҳримиздаги энг замонавий ва энг катта сарой В. И. Ленин номидаги СССР халқ-

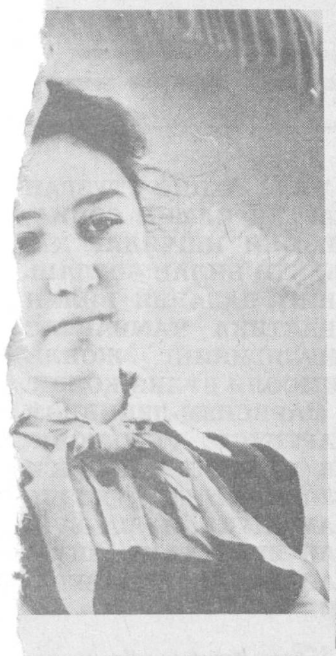

Қурувчининг дил сўзлари

Муносиб туҳфа

Қутлуғ саналар кўп. В. И. Ленин туғилган кун. Бу кун биз учун энг буюк сана.

Коллективимиз аҳил. Нишонланадиган кунларни бирор совға билан кутиб олишга одатланган. Шунга кўра, доҳий таваллудининг 116 йиллиги кунига мўлжаллаб зиммага олган план-топшириқларни шараф билан бажардик. Бешёғоч массивида бунёд этилаётган турар-жой биносини муддатидан илгари фойдаланишга топширдиқ.

Бригадамиз комплекслашган. Коммунистик бригада номини олган. Унинг 54 аъзоси бор. Кўпчилик ўз касбига меҳр қўйган тажрибали қурувчилар. Ёшлар эса мураббийлардан ўрнак олишади.

Коллектив ўртасидаги ўзаро мусобақа ҳам яхши самара беряпти. Ҳар бир қурувчи ўз ҳамкасби билан мусобақа боғлаган. Ой охирида унинг якуни чиқарилади. Илғорлар номи бригада қизил доскасидан ўрин олади. Март ойи кўрсаткичлари бўйича А. Шоҳакимов, Х. Юнусов, Б. Иноятов, К. Ҳамидов, Ў. Маҳкамовлар энг пешқадамлар деб топилди. Бу бунёдкорлар кунлик план-топшириқларини ҳамиша бир ярим, икки ҳисса ортиғи билан адо этиб бошқаларга ўрнак бўлишяпти.

Шу кунларда коллективимиз икки группага бўлиниб ишламоқда. Биринчи группа Оҳангарон шоссесида қад кўтараётган 80 квартирали турар жой биносида тер тўкяпти. Иккинчи группа эса Бешёғоч массивида бунёд этилаётган турар жой биноси қурилишида ишламоқда. Бу бинони июнь ойида фойдаланишга топширишни мўлжаллаб турибмиз.

Т. САМИҒОВ,
«Главташкентстрой»нинг 12-трестига қарашли 49-қурилиш бошқармасининг комплекслашган коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи, Ленин, Меҳнат Қизил Байроқ, Халқлар дўстлиги орденларининг кавалери.

Кўргазма очилди

ФРУНЗЕ. Қирғизистон пойтахтидаги Н. Г. Чернишевский номли кутубхонага келганлар Ильичнинг граммофон пластинкаларга ёзилган овозини эшитдилар. Бу ердаги Ленин залида жаҳон пролетариати йўлбошчисининг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган кўргазма очилди.

Экспозициянинг «Ленин октябрда», «Совет давлатига бош бўлиб», «Доҳийнинг барҳаётлиги» бўлимларида Владимир Ильичнинг асарлари, фотосуратлар, газета материаллари, кўпдан-кўп китоблар бор. Шу кунларда республика корхоналари, ўқув юртлари, колхоз ва совхозларида В. И. Ленинга бағишланган виставкалар, кинолекторийлар ишлаб турибди.

ЛЕНИН ВА

ДУНЁНИНГ ҳамма қитъаларида софдил кишилар В. И. Ленинни қадрлайдилар ва ленинизмни планетамизда содир бўлаётган барча революцион ўзгаришларнинг байроғи ва ғолибона назария деб биладилар. Бу азиз сиймо башарият тарихида жуда катта из қолдирди. Давримизнинг энг заковатли ва энг донишманд кишиси бўлган Ленин улуғ доҳийлар Маркс ва Энгельс революцион таълимотининг гениал давомчиси, социалистик революциянинг генийси, Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси сифатида маълум ва машҳурдир.

В. И. Ленин бутун ҳаётини, куч-қувватини ва талантини меҳнаткаш халқ оммасини капиталистик зулмдан озод қилиш, империализмнинг колониал сиёсатидан азоб чекаётган халқларни қутқариш учун курашга бағишлади. Бу кураш оғир ва машаққатли бўлди. Чоризм тузуми шароитида у кўп йиллар давом этган қамоқ ва сургунларни, яширин ҳолатда яшаш ва ишлашни, чет эллардаги мажбурий ҳаётни ўз бошидан кечирди. В. И. Ленинни ҳеч ким ва ҳеч нарса бука олмади, аксинча, у дадиллик билан революцион фаолиятини давом эттираверди.

Партия XXVII съезди қабул этган янги таҳрирдаги КПСС Программасида кўрсатиб ўтилганидек, В. И. Ленин ҳозирги замоннинг туб масалаларига жавоб топиб ҳал қилиб берди, ишчилар ҳаракатини социалистик революция ва социалистик қурилиш назарияси билан, уруш ва тинчлик проблемаларига илмий қарашлар системаси билан қуроллантирди. Коммунистик партия ташкил топиши ва унинг муваффақиятли фаолияти В. И. Ленин ва унинг теварагида жипслашган марксистлар илмий заковатининг самараси, тинимсиз сиёсий ва ташкилотчилик фаолиятининг натижаси бўлди. В. И. Лениннинг «Бизга революционерлар ташкилотини беринг-чи, биз Россияни тубдан ўзгартириб юборамиз!» деган машҳур даъватини Россия жамиятидаги ишчилар, илғор кишилар ақлан ва қалбан қизғин маъқуллаб кутиб олдилар.

В. И. Ленин бошчилигидаги большевиклар партияси Россиядаги учта революция синовидан муваффақиятли ўтдилар ва революция алангасида тобландилар. Партия ўз сафлари жипслигини, мустаҳкамлигини ва ўз фаолиятида пўлатдек интизомни ўрната олди. Ленин партияси революция тақдирини, Совет давлати тақдирини ва социалистик жамият қуриш тақдирини ўз қўлига олар экан, шу билан барча ўз зиммасига тушган тарихий масъулиятини жуда яхши билар эди. Коммунистик партия ўзининг бутун фаолиятида меҳнаткаш омманинг манфаати учун курашди. Бу эса унга кенг халқ оммаси ўртасида шуҳрат қозонишга ва чексиз ишончини қозонишга олиб келди. Ленин партияси замонамизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждонига айланди.

ПАРТИЯ ҳар доим Ленин кўрсатган йўлдан борди ва ҳозир ҳам шу шарафли йўлдан дадил бормоқда. В.И. Ленин ишлаб чиққан миллий сиёсат КПСС томонидан амалга оши-

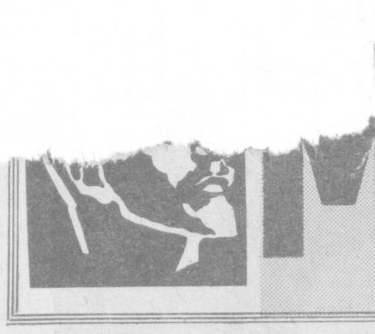

МАНГУ БАРҲАЁТ

Замондошлари нигоҳида

М. И. УЛЬЯНОВА

Владимир Ильичнинг ўз зиммасига олган ҳар қандай ишни жуда саранжомлик билан пухта ва аниқ бажариши унинг ўзига хос фазилатларидан бири эди. У ҳар қандай ишни, ҳатто энг кичкина ишни ҳам юзаки, йўли учун чала-чулпа бажаришни сира ёқтирмас эди.

●

Владимир Ильич ўзи берган топшириқларнинг бажарилишига нақадар сабот билан ҳаракат қилиши унинг ўртоқ Коллонтайга ёзган қуйидаги хатидан ҳам кўриниб турибди: «Малол келмаса, шуни суриштиринг, билинг, шундай бўлишига эришинг, койинг, мажбур қилинг, кузатиб туринг!».

●

Маълумки, конвертни қўл қўйиб олиш одатини у киритган эди. Бироқ Владимир Ильич бу билан қаноатланмай, хат олинган-олинмаганлигини ва хат бўйича қандай чоралар кўрилганлигини телефон орқали ўзи сўраб билар ёки сураб билишни секретарига топширар эди, бир қатор муҳим топшириқлар ва уларнинг ижроси тўғрисида ҳар куни маълумот бериб турилишини талаб қилар эди.

●

Владимир Ильич бир маромда, саранжом ва пухта ишлаш одатини умрининг охиригача сақлаб қолди.

Н. К. КРУПСКАЯ

...Ленин бутун қалби билан революционер марксист ва коллективчи эди. Унинг бутун ҳаёти, фаолияти бир улуғ мақсадга — социализмнинг тантанаси учун курашга бўйсундирилган эди.

●

Ленин толмас курашчи эди, масалаларни кескин қилиб қўярди, аммо баҳсга ҳеч қачон шахсий нарсани аралаштирмас, масалаларга иш нуқтаи назаридан ёндошар эди, шунинг учун ҳам дўстлари одатда унинг кескин гапларига хафа бўлишмас эди. У кишиларга жуда диққат билан қарар, уларнинг гапларини диққат билан тинглар, гапнинг маъносини илиб олишга ҳаракат қилар, шунинг учун ҳам бир қатор майда-чуйда белгилардан киши қиёфасини билиб ола билар, кишиларга ажойиб суратда сезгирлик билан ёндошар, улардаги умумий ишга хизмат қилдириш мумкин бўлган ҳамма яхши, қимматли нарсани юзага чиқара олар эди.

М. ГОРЬКИЙ

Ленин узоқ истиқболни кўрар, 19—21-йилларда кишилар ҳақида фикр юритар, гапирар экан, у кишиларнинг бир қанча йиллардан сўнг қандай бўлишларини кўпинча олдиндан хатосиз айтиб берар эди.

●

Ленин ўзининг бўш дақиқаларини, соатларини ишчилар орасида ўтказиб, улардан турмушнинг энг майда икир-чикирларини сўраб-суриштирарди.

— Хўш, аёллар қалай! Уй-рўзғор ишлари уларни қийнаб қўймаяптими! Шундай бўлса ҳам ўқишяптими, мутолаа қилишяптими!

●

Одам тўғрисида унинг қўл остидаги хизматчилари ҳаммадан кўра юз-хотир қилмай гапириши маълум. Аммо Лениннинг шофёри, кўпни кўрган Гиль бундай деган эди:

— Ленин — жуда бошқача одам. Бундайлар йўқ. Мен уни Мясницкий кўчасидан машинада олиб кетаётган эдим, кўча серқатнов эди, машинани пачоқ қилиб қўйишмасин, деб қўрқаписа, тез-тез гудок чалиб, жуда ташвишланиб кетаётган эдим. У уриб йиқитиб юборишади ҳам демасдан, эшикни очиб оёқ қўядиган жойдан юриб, ёнимга ўтди-да: «Илтимос, ҳовлиқманг, Гиль, бошқалар қандай юраётган бўлса, сиз ҳам шундай юраверинг» деди. Мен — эски шофёрман. Биламанки, ҳеч ким бундай қилмайди.

●

Ильичдаги табиийлик ва эпчилликни ифодалаб, тасвирлаб бериш қийин, бу хислатлар у туғдирадиган ҳамма таассуротлар билан бир бутун бўлиб бирлашиб кетарди.

Ильичнинг фикрлари, худди компас стрелкаси сингари, ҳамиша меҳнаткаш халқнинг синфий манфаатларига қаратилган бўлар эди.

Эъзоз

ШУ кундагидек эсимда. Бизни ишчилар синфи сафига қабул қилишаётганда кўксини қатор орден ва медаллар безаб турган ишчи:

— Бугун сизлар жаҳон пролетариатининг доҳийси Владимир Ильич Ленин номи билан аталадиган шонли коллективга қабул қилиняпсизлар. Бу ерда фақат яхши ишлаш, доҳий номини эъзозлаш кераклигини унутманг, — деди.

Корхонадаги принципиаллик, камчиликларга муросасизлик ҳам доҳий васиятларини турмушда қўллаш ифодасидир. Энг муҳими эътибор, ёш ишчиларга ғамхўрликдир. Уларга ишонч, эртанги кун эгалари сифатида қараш сафларимизнинг мустаҳкамланиб мураккаб вазифаларни дадил уддалашимизга ёрдам беряпти. Ҳар бир ишчининг қобилиятини, унда интилиш, мустақил фикр юритишни камол топтириш лозим. Буларнинг ҳаммаси доҳиймиз характерига хос хислатлардир. Демак, у корхона меҳнаткашларининг орзу-умидларида яшамоқда, ривожланган социалистик хўжаликни тараққий эттиришга даъват этмоқда.

Буни амалга оширилаётган ишлар мисолида ҳам кўриш мумкин. 19 апрель куни ўтказилган Бутуниттифоқ шанбалиги куни Ленин район Советининг депутати Ориф Маҳмудхўжаев шахсий топшириғини 130 процентга уддалади. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Татьяна Каткова аъзо бўлган бригада нормани 125 процент бажариб, бошқа коллективларга ўрнак бўлди. Район Советининг депутати Татьяна Фролова бригадаси топшириғини 130 процентга уддалади.

КЎПРОҚ депутатлар ҳақида гапиряпман. Улар коллектив ишончини ишда, жамоат топшириқларини бажаришда шараф билан оқлаётган кишилардир. Уларнинг ижодкорлиги ва ташаббускорлигини кўрсатувчи яна бир факт келтираман. Шаҳар Советининг депутати Светлана Колесникова меҳнат қилаётган участка доҳий туғилган куннинг 116 йиллигига қадар тўрт ойлик топшириқни бажариш ташаббуси билан чиқди. Резервларни топиш, иш маромини таъминлашга С. Колесникованинг ўзи бош-қош бўлди. Участка кеча ваъдасининг уддасидан чиқди. Район Советининг депутати Татьяна Кольбашенко ҳам ана шундай маррани забт этиб, барчамиз учун қутлуғ кунни ёруғ юз билан кутиб олди. Ўнлаб коммунист, юзлаб комсомоллар ҳам ана шундай меҳнат ютуғига мушарраф бўлишди.

О. ХЎЖАЕВА,
В. И. Ленин номидаги электрон-техника заводининг ишчиси, Тошкент шаҳар Советининг депутати.

ИЛЬИЧ ВАСИЯТЛАРИГА САДОҚАТ

(Давоми. Боши 1-бетда).

— Доҳий васиятларини бажаришга қасамёд бўлган-да бу.

— Албатта. Ўша кезлар ҳаммамиз учун ҳам оғир эди. Аммо биз, ёшлар зиммамизга юклатилган ҳар қандай топшириқни бекаму кўст бажаришга интилардик.

— Шундай топшириқлардан бирини айтиб беролмайсизми...

— Баҳор кезлари эди. Косон кентидан ёмон хабарлар кела бошлади. Узунқудуқ деган қишлоқда босмачи галалари аҳолига озор берар, уларни талар экан. Мен командирлик қилаётган взвод қишлоққа кириб борди. Дастлаб аҳоли ўртасида ташвиқот ишлари олиб бордик. Ўша ерда туриб босмачиларнинг қаерда жойлашганини билиб олдик. Кунлардан бирида босмачи тўдалар устига бостириб бордик. Ўртада қаттиқ жанг бошланиб кетди. Аскарларимиз мардона жанг қилишди. Тиш-тирноғигача қуролланган босмачилар қаттиқ қаршилик қилишига қарамай биз уларни тор-мор қилдик. Босмачилар бошлиғи каллакесар қўрбошини ва унинг ҳамтовоқларини қўлга олдик. Шундай қилиб, қишлоқ аҳолиси уларнинг дағдағаларидан қутилди. Ана шу босмачиларга қарши курашдаги хизматларим учун Бухоро Халқ Совет Республикасининг ордени билан тақдирландим.

... Ҳа у пайтларда қишлоқларнинг аҳолиси ўртасида катта тушунтириш ишлари олиб бориларди. Оддий деҳқонларга Совет ҳокимиятининг яратиб берган барча қулайликлари ҳақида, партия ва ҳукуматимиз олиб бораётган катта бунёдкорлик ишларининг аҳамиятини содда ва лўнда қилиб тушунтириш лозим эди. Айниқса хотин-қизлар озодлиги борасида... Қишлоқларда ҳали эскилик ботқоғига ботган ота-оналар, айрим ғаламислар хотин-қизларнинг ҳурликка чиқишига ҳар хил йўллар билан қаршилик қилишарди. Қизларнинг саводхонлик курсларида ўқишига, аёлларнинг раҳбарлик лавозимига тайинланишига тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатишарди. Партия, совет ходимлари хотин-қизлар ўртасида, қишлоқ аҳли орасида кенг тарғибот олиб борардилар. Ўша пайтларда район партия, совет органлари қишлоқларда кадрлар тайёрлаш, колхозчилар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш сингари масалаларни ўз мажлисларида тез-тез кўриб туришарди. Ориф ота қаерда бўлмасин, партия ва ҳукуматимизнинг сиёсатини омма қалби ва онгига сингдиришга интиларди.

— Шу кунларда партия ва ҳукуматимиз олдимизга қўйган вазифаларнинг миқёси жуда катта. Ветеранлар бу вазифаларни бажаришга қандай ҳисса қўшишяпти?

— Партиямиз XXVII съезди барча соҳаларда бурилиш ясаш вазифаларини белгилаб берди, — деди у. — Бизнинг Октябрь райони ветеранлари ҳам бу вазифаларни омма ўртасида кенг тушунтиришга ва уларни амалга ошириш ишига озми-кўпми ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Съезд қарорларини пропаганда қилиш бўйича меҳнат коллективларида учрашувлар ўтказяпмиз. Ҳали ҳамма жойда тегишлича тартиб-интизом ўрнатиш, барча коллективларнинг ютуқларга эришиши учун кўп иш қилиш керак. Ҳозир ҳаммага — меҳнат коллективларига ҳам, ветеранлар ва ёшларга ҳам, жамоат ташкилотларига ҳам катта талаблар қўйиляпти. У ҳам бўлса ҳар ким ўз соҳасида юксак натижаларга эришилишини таъминлаши лозим. Агар съезд талабларидан келиб чиқиб, ўз ишларимизга баҳо берсак, ҳали кўпгина ҳал этилмаган муаммолар борлиги, ҳали ўзимиздаги барча куч ва имкониятларни ишга солмаётганимиз маълум бўлади.

— Буни кекса ветеранларнинг тез-тез толиқиб туриши билан изоҳлаш ҳам мумкин...

— Ҳа, кексаликда ёшликдай бўлмайди, албатта. Тез-тез касал бўлиб туриш, толиқиш кексаларга хос одатдир. Мен ўзим ҳам кейинги вақтларда бетоб бўлиб қолдим. Бироқ ўзимиздаги тажриба ва кўрган-билганларимизни, коммунистлар авлодларининг ленинча ажойиб анъаналарини ёшларга сингдириш бизнинг биринчи галдаги бурчимиздир. Кекса большевиклар гвардияси олдида ниҳоятда катта вазифалар турганлигини яхши тушунамиз. Хотира кунида биз, кексалар ёшларни оталар ишига ҳурмат, уни эъзозлаш, бу ишнинг давомчилари бўлиш руҳида тарбиялаш бўйича бир қатор тадбирлар ўтказдик.

АЙНИҚСА ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда революция, гражданлар уруши, Улуғ Ватан уруши жонли гувоҳларининг ҳикоялари муҳим аҳамият касб этади. Районимиздаги мактаб-интернатда, 115, 137-мактабларда ва бошқа жойларда қизиқарли учрашувлар ўтказдик. Шу кунларда эса юз йиллиги кенг нишонланишга тайёргарлик кўрилаётган 1 Май, Ғалаба куни — 9 Май шарафига барча мактабларда мароқли суҳбатлар ўтказишга тайёргарлик ишлари боряпти. Район ветеранлар Совети КПСС XXVII съезди конкрет материаллари асосида тузилган иш планлари бўйича жойларда тадбирлар ўтказяпти. Дастлабки ишларни кўриб, қувонасан, киши....

...Отахон ҳақ гапларни айтди. Партиямиз XXVII съезди ҳамма нарсани ўз номи билан атаган, большевикчасига ўтган ҳақиқий ленинча съезд бўлди. У доҳиймиз Владимир Ильич Ленин васиятларини амалга оширишнинг ўзига хос кўригига айланди. Эндиликда ҳар бир партия ташкилоти, меҳнат коллективи, коммунист, меҳнатчи ўз ишларини съезд ўртага қўйган катта ва мураккаб вазифалар мезони билан ўлчаяпти. Бу вазифаларнинг моҳиятини қисқача қилиб **ЖАДАЛЛАШТИРИШ** деб атамоқдамиз. Мамлакатимизда социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш программасини белгилаб берган партия XXVII съезди бурилиш даврининг ғоят муҳим вазифаларини ва уларни ҳал этиш йўлларини ойдин белгилаб берди. Энди бутун гап ҳар бир кишининг ўз ишини тубдан қайта қуриши устида боряпти. Шу жумладан Октябрь район партия ветеранлари Совети ҳам ўз ишларини қанчалик тез қайта қурса муваффақиятлар шунчалик салмоқли бўларди. Ана шунда ленинча васиятлар қанчалик тўла-тўкис рўёбга чиққани янада ёрқинроқ намоён бўлади.

Ҳ. ИКРОМОВ.

ЁДГОРЛИК ТАЙЁРЛАНДИ

Тошкентдаги экспериментал ҳайкалтарошлик — ишлаб чиқариш комбинатининг ижодкорлари узоқ Сибирдан олинган масъулиятли буюртмани бажариб бердилар.

В. И. Ленин туғилган куннинг 116 йиллиги муносабати билан Ильич ҳайкалини яратиш борасидаги ишлар ниҳоясига етказилди. Баландлиги олти метрдан иборат бронза ҳайкал Красноярск ўлкасидаги Минусинск шаҳрининг марказий майдонида ўрнатилади. Бу сибирликлар ва Тошкент ҳайкалтарошларининг пролетариат доҳийсига бўлган чексиз меҳр ва муҳаббати рамзидир.

Ҳайкал муаллифи — РСФСР халқ рассоми Х. Геворкян, Ҳайкални М. Пўлатов ва А. Пастуховлардан иборат ижодкорлар бригадаси тайёрлади.

ТОШКЕНТ

рилди. Ленин эзилган ва колониал система азобидан қийналган халқларнинг тезроқ социализм йўлига ўтиш йўлини кўрсатиб берган эди. Буни биз ўзбек халқи тақдирида яққол кўрамиз.

В. И. Ленин чоризм мустамлакаси бўлган Туркистон тарихини, айниқса пахтачилик тарихини яхши билар эди. У Туркистонда ҳукм сураётган шафқатсиз эксплуатация, зулм ва ҳуқуқсизликни тугатиш ҳақида кўп ўйлар эди. Чоризм Туркистондаги аҳоли жон бошига маориф ишлари учун 25 тийин ва соғлиқни сақлашга фақат 14 тийин ажратар эди. Бунинг натижасида аҳоли саводсизлик ва ҳар хил касалликлардан азоб чекарди. Тошкентдаги оғир аҳволни машҳур рус ёзувчиси Салтиков-Шчедрин жуда яхши тасвирлаган эди. У агар сиз ўқув юртлари йўқ, кутубхоналари йўқ шаҳарда турган бўлсангиз, ҳеч хато қилмасдан Тошкентда турибман деяверинг, деган эди. Ўзбек диёрида қадимий бунёд этилган маданият ва архитектура дурдоналари харобага айланган эди, жаҳолат, зулмат ва чексиз қашшоқлик ҳукм сурар эди..

В. И. Ленин Тошкентдаги тарихий воқеаларни синчиклаб кузатиб борарди. У 1912 йил 1 июлда Тошкент яқинида бўлиб ўтган Сапёрлар қўзғолонини ўз эътиборидан четда қолдирмади. Бу қўзғолон, деган эди у, янги революцион юксалиш бошланганлигини кўрсатадиган янги далилдир.

В. И. Ленин Октябрь социалистик революцияси ғалабасидан кейин Тошкентдаги воқеаларга катта эътибор бериб борди. Тошкентда чиқадиган «Наша газета» ўз саҳифаларида В. И. Лениннинг «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» асарини босиб чиқарди. Асар Тошкент коммунистлари сафларини жипслаштиришда ва аҳолини Совет ҳокимияти душманларига қарши курашга жалб этишда катта роль ўйнади. Биз, деган эди В. И. Ленин, большевиклар партияси, Россияни ишонтирдик. Биз Россияни —камбағаллар учун бойлардан, меҳнаткашлар учун эксплуататорлардан уришиб олдик. Энди Россияни идора қилмоғимиз керак.

Улуғ Ленин оталарча ғамхўрлигини намойиш этувчи хатни келтирамиз. Бу хат В. И. Ленин томонидан Тошкентга 1918 йил 17 июлда юборилган эди. Сизларга, деб ёзган эди. В. И. Ленин, ёрдам бериш учун мумкин бўлган барча чораларни кўрмоқдамиз... Руҳингизни туширманг.

1919 йил 4 ноябрда Тошкентга В. И. Лениннинг машҳур «Туркистондаги коммунист ўртоқларга» деган хати етиб келди. Бу қисқа, лекин мазмуни жиҳатидан бир неча томларга арзийдиган хат ўлка сиёсий ва ижтимоий ҳаётида жуда катта воқеа бўлди. В. И. Лениннинг тарихий мурожаати республика коммунистлари учун узоқ йилларга қўлланма бўлиб хизмат қилмоқда. Совет ишчи-деҳқон республикасининг, деб ёзган эди В. И. Ленин, кучсиз, шу дамгача эзилган мазлум халқларга муносабати бутун Осиё учун ва жаҳондаги ҳамма мустамлакалар учун, миллион-миллион кишилар учун амалий аҳамиятга эга бўлади.

Туркистон коммунистлари В. И. Ленин кўрсатган йўлдан оғишмай бордилар. Ўтмишда чоризм сиёсатининг ҳақ-ҳуқуқсиз объектлари бўлган мазкур халқлар мустақил тарихий ижодиёт йўлига чиқиб олдилар.

В. И. Ленин Тошкентдан борган вакиллар билан суҳбат қилар ва ўз маслаҳатларини берарди. Ана шу суҳбатларнинг бирида В. И. Ленин, бизнинг Шарққа оид сиёсатда муваффақиятга эришувимиз Тошкентдаги ишларимизнинг усталик билан ва тўғри қўйилишига боғлиқ, деган эди.

В. И. Ленин ўзининг сафдошларидан М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, Л. Э. Рудзутак ва бошқалардан иборат Турккомиссия тузиб, уларнинг Тошкентга келиши ташаббускори бўлди. Коммунистик партия ва Совет давлатининг бу шонли фарзандларининг номларини абадийлаштирган ёдгорликлар Тошкентда жуда кўп.

Тошкентда давлат университетини ташкил қилиш ҳам В. И. Ленин номи билан чамбарчас боғлиқдир. Бу университетни ташкил қилиш ишлари 1918 йилдаёқ бошланган эди. Ниҳоят 1920 йил 7 сентябрда В. И. Ленин имзолаган декрет асосида Тошкент Давлат университети иш бошлайди. Бу университет кўплаб халқ хўжалиги мутахассисларини тайёрлаб берди. Тошкент меҳнаткашлари ўз доҳийсининг оталарча ғамхўрлигига жавобан большевиклар партияси атрофига янада жипслашдилар. Ўша даврда Тошкентдан В. И. Ленинга юборилган хатларнинг бирида мана бундай дейилган эди: «Москва, Кремль, ўртоқ Ленинга. Шарқни озод қилиш Союзи комитетининг [1920 йил] 14 ноябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган биринчи таъсис мажлиси Сизни, яъни Шарқни жаҳон империализмидан озод қилиш учун чин курашчини табриклайди».

Совет ҳокимияти йилларида Тошкент йирик индустриал ва маданий шаҳарга айланди.

Совет Ўзбекистони пойтахти— Тошкент СССРдаги кўпмиллатли шаҳарлардан биридир. Бу ерда 100 дан ортиқ миллат вакиллари КПСС XXVII қарорларини бажариш учун мардонавор меҳнат қилмоқдалар.

Тошкент шаҳар партия ташкилоти В. И. Ленин асарларининг омма орасида кенг тарқалиши учун барча тадбирларни кўрмоқда. Доҳий асарларининг 55 томлиги ўзбек тилида нашр этилди. Бунга 3000 га яқин асар ва ҳужжат кирган. В. И. Ленин асарлари бебаҳо ғоявий бойлик бўлиб, жамиятнинг тараққиёт қонунияти тўғрисидаги, коммунизм қуриш йўли тўғрисидаги гениал билимлар битмас-туганмас хазинасидир.

В. И. Ленин даврида ҳаёт ўзгариб кетди. Кетмон, омочлар билан ер тимдалаб, қўл учида кун кўрган аждодларнинг набиралари саводхон бўлиб, жамиятни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш учун курашмоқдалар. Арзимаган жинчироққа ҳам зўрға қурби етганларнинг эваралари Тошкентдан туриб қудратли ГЭСларни компьютер орқали бошқармоқдалар, юртимизни Ильич нурлари билан нурафшон қилмоқдалар. Чархда ип йигириб, ҳасратли хониш қилган аёлларимизнинг бугунги намояндалари энг сўнгги техника билан жиҳозланган корхоналарни уддабуронлик билан бошқармоқдалар, йирик партия ва давлат арбоблари бўлиб етишдилар

КПСС XXVII съезди В. И. Ленин ва ленинизм ғоялари тантанасини яна бир марта намоён қилди. Унга 113 мамлакатдан 152 делегация келди. КПСС Ленин ғояларига қатъий амал қилиб, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун курашмоқда. Улуғ Лениннинг номи, ишлари ва таълимоти миннатдор авлодлар ишида яшамоқда ва тантана қилмоқда.

Қ. ФОЗИЛХЎЖАЕВ,
тарих фанлари доктори.

Коммунистлар умрин мазмунидир бу

Қалбларда ғулувли, ўтли ҳис-туйғу,
Қадамлар собитдир, ниятлар эзгу,
Эзгу жанглар давом қилади мангу,
Барқ урар мангулик бахш этган ёғду,
Коммунистлар умрин мазмунидир бу,
Ленинча курашмоқ —қонунидир бу!
Порахўр жонига ўқдай қадалмоқ,
Пора берганни ҳам сазойи қилмоқ,
Очофат умрига қиронлар солмоқ,
Чайқовчига бераҳм, бешафқат
бўлмоқ. —
Коммунистлар умрин мазмунидир бу,
Ленинча курашмоқ —қонунидир бу!
Адолат байроғин ўрнатиб бормоқ,
Диёнат маёғин портлатиб бормоқ,
Буткул дилда поклик ўчоғин қурмоқ,
Ҳалоллик чўғларин ловлатиб бормоқ,
Коммунистлар умрин мазмунидир бу,
Ленинча курашмоқ —қонунидир бу!

Оддийлик удумин қонга сингдирмоқ,
Камтарлик одатин жонга сингдирмоқ,
Самимиятликни онгга сингдирмоқ,
Доим туғдор бўлмоқ, олдинда юрмоқ,

Коммунистлар умрин мазмунидир бу,
Ленинча курашмоқ —қонунидир бу!
Омонлик дамларин бахшида этмоқ,
Кўзлардан ғам, андуҳ ёшин қуритмоқ,
Жамики иқлимга шодлик узатмоқ,
Тўйларни қутламоқ, гулларни тутмоқ,
Коммунистлар умрин мазмунидир бу,
Ленинча курашмоқ —қонунидир бу!

Коммунистик куйга созлангандир соз,
Жанговар, жарангдор ҳамда дилнавоз,
Мадҳида ҳаётга абад баҳор, ёз,
Демак давр талаби, амридан овоз —

Коммунистлар умрин мазмунидир бу,
Ленинча курашмоқ —қонунидир бу!

Рўзи ҚОДИРИЙ.

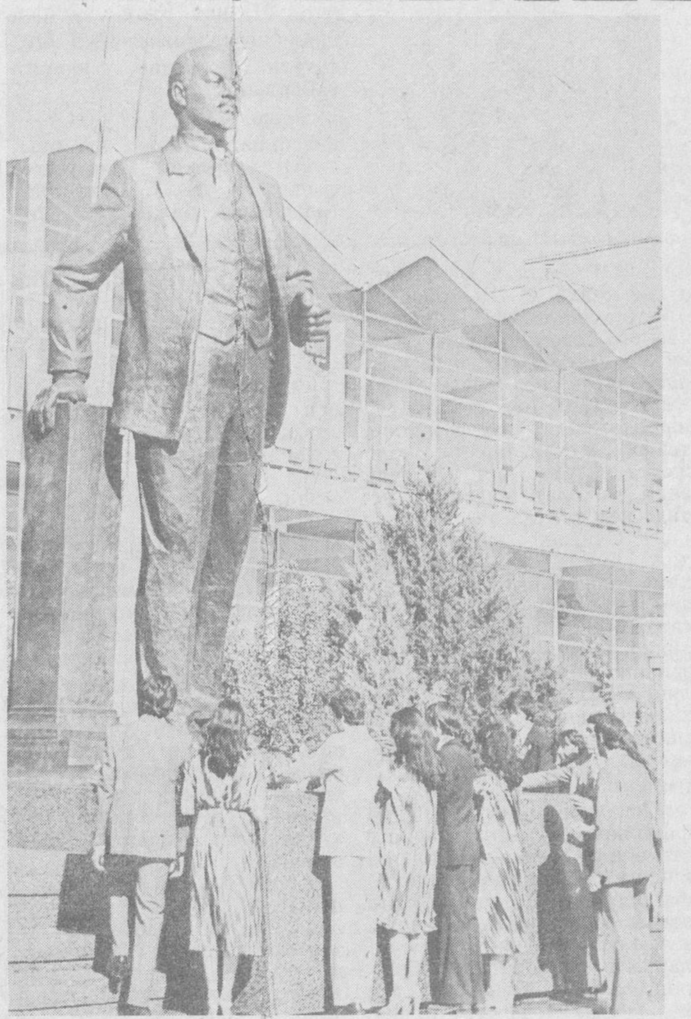

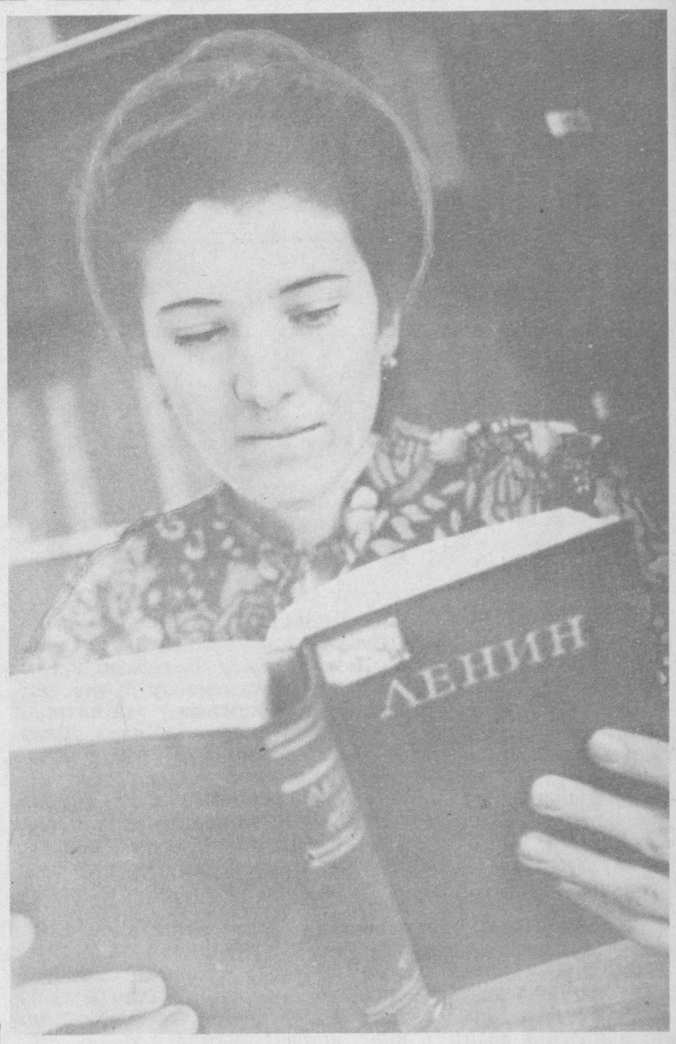

УЛУҒ ИНСОН

Газетхон илтимоси

Мавзолей қандай қурилган?

Ҳурматли редакция! В. И. Лениннинг Қизил майдондаги гранит Мавзолейи қурилгандан бери ярим асрдан кўп вақт ўтди. У қандай бунёд этилганлиги ва уни қуришда кимлар иштирок этганлиги тўғрисида ҳикоя қилсангиз.

Катта лейтенант В. ГРЕЧИХИН.

●

МЕН Қизил майдондан — пойтахтимизнинг ва бутун буюк мамлакатимизнинг бош, энг гўзал майдонидан ўтганимда, биринчи навбатда (бу ерда бўлган ҳар бир киши сингари) В. И. Ленин Мавзолейига тикиламан. Шунда баъзилар Ильич ҳақидаги меъморий поэма деб атайдиган, бутун дунёга машҳур бу бино қурилишида бундан 56 йил муқаддам иштирок этганлигим ёдимга тушади.

В. И. Лениннинг тошдан қурилган Мавзолейи қурилиши 1929 йилнинг июлида бошланганди ва таниқли архитектор А. В. Шчусев (архитектор И. А. Француз билан ҳамкорликда) лойиҳаси асосида «Мосстрой» тресты томонидан қурилганди. Қурилиш ишларига бош инженер К. С. Наджаров ва прораб И. В. Певзнер раҳбарлик қилишган.

Доҳийга обида қурилишида барча иттифоқдош республикалар иштирок этишди.

Мавзолей қурувчилари фидокорлик билан, бутун қалб қўрларини бағишлаб ишладилар. Шундай қилиб, баъзи бир мутахассислар белгилаган 4—5 йиллик муддат ўрнига, қурилиш ишлари атиги 16 ойда тугалланди. Ўшанда Қизил майдон ҳам реконструкция қилинди. Минин ва Пожарскийга ўрнатилган ҳайкал Василий Блаженний қасри томон сурилди, трамвай йўли олинди, яна бутун майдонга ғишт ётқизиб чиқилди. Архитектор А. И. Французнинг лойиҳаси билан Мавзолейдан Никольский ва Спасский дарвозалари томон 10 минг кишига мўлжалланган минбарлар қурилди.

Мавзолей қурилишида қатнашганлигимни мен ҳаётимдаги энг муҳим воқеалардан бири деб биламан. Ўшанда мен тош думалатувчи ва сайқалловчи бўлиб ишлаганман. Жамоат ишида фаол иштирок этганман.

ЎША пайтдаги Қизил майдон ҳамон кўз ўнгимда турибди. Унинг катта қисмида Мавзолейнинг қурилиш майдони жойлашганди, у ерда эса шакли, ҳажми ва ранги хилма-хил бўлган тошлар уюлиб ётарди.

Бош Универсал Магазин олдида ёғоч бараклар қурилганди. Улардаги станокларда безаклаш плиталари сайқалланарди ва пардозланарди. Биз ҳар бир плитани юқори сифатда, худди кўзгудай ярқиратиб сайқаллардик.

Ҳамон эсимда, Житомир областининг Головинский карьерида қора лабрадорнинг (биноларни безашда ишлатиладиган дала шпатига мансуб материал) 60 тонналиси қазиб олинди. Бу тош бўлагини карьердан Горбиши темир йўл станциясигача саккиз ғилдиракли улкан аравага ортиб, тракторда тортиб келишганди. Карьердан станциягача бўлган 16 километрли йўлни саккиз кунда босиб ўтилганди. Темир йўлда бу монолитни махсус 16 ғилдиракли платформада олиб келинди.

Москвада гранитчилар улкан тошни тарашлаш учун кўп меҳнат сарфлашди. Айниқса уни белгиланган ҳажмга келтириш, юза томонини сайқаллаш станогига ўрнатиш машаққатли бўлди.

Гранитга ишлов беришнинг усталари бўлган М. Митянов ва И. Тургин ҳарф битиш ва қизил кварцит билан ЛЕНИН сўзини ёзиш учун жой очдилар. Ишловдан чиқарилгандан кейин монолит тош кучли темир йўл домкратлари ёрдамида Мавзолейга кираверишга ўрнатилди.

Йирик монолит тошни учта тенг бўлакка бўлиш ва ундан учта пардозлаш плитаси тайёрлаш зарур эди. Ишлов бериш учун тош баракка олиб кирилди. У ерга қаттиқ қотишмадан тайёрланган махсус арра келтирилди. Бу аррада ишлаш менга ишониб топширилди. Металл арра қаттиқ тош жинсини миллиметрма-миллиметр қирқа бошлади. Тошни кесишнинг белгиланган режимини диққат билан кузатиш, аррани совутиш ва кесишни тезлаштириш учун махсус суюқликни маълум порцияда қуйиб туриш керак эди.

Эсимда. 1930 йилнинг ёз кунларидан бирида баракда ишлаётган сайқалловчилар ҳузурига ВКП(б) Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси аъзолари келишди. Мен ишлаётган пардозлаш тошларини тайёрлаш технологияси билан танишгач, К. Е. Ворошилов менинг ёнимга — тахта супага чиқди. Арранинг ишини диққат билан кузатиб, мендан ҳол-аҳвол сўради, меҳнатим учун ташаккур билдирди, муваффақиятлар тилади.

1930 йил октябрь ойида Мавзолей қурилиши тугади. Менга кўпгина тинчлик ва уруш йўлларидан ўтишга тўғри келди. Бошқа давлатларнинг пойтахти ва шаҳарларида ҳам бўлдим. Бироқ, қаерда бўлмай Қизил майдондан чиройли майдонни кўрмадим. Буюк Лениннинг образи ҳеч ерда ва ҳеч қачон хотирамиздан кўтарилмади.

Н. КРИЛОВ,
истеъфодаги полковник.

(«Красная звезда» газетасидан).

3. Доҳий номи билан

Ленин имзо чеккан декретлар, унинг умри боқий асарлари халқимизнинг истиқбол йўлидаги йўлчи юлдузлардир. Бугун биз ўша тарихий декретларнинг нақадар ҳаётий бўлганлигига қойил қоламиз. Доҳийнинг коммунизм тантанасига ишонч руҳи билан суғорилган асарларини диққат-эътибор, зўр ҳаяжон билан ўқиймиз, ўрганамиз. Улардан илҳом оламиз, келажакка комил-ишонч билан назар ташлаймиз.

Фарзандларимиз мактабга биринчи борган кунлари Ленин дарсини ўтадилар. Кўксиларига унинг беғубор сиймоси туширилган юлдузча тақадилар. Унинг номи билан аталувчи Бутуниттифоқ пионерлар ташкилотига аъзо бўлган кунлари Ватанга, Коммунистик партияга садоқатли бўлишга қасамёд қиладилар. Балоғатга етгач, унинг декрети билан очилган университетга, бошқа ўқув юртларига кириб ўқийдилар.

Бугун университет хиёбонидаги доҳий ҳайкали атрофи гавжум. Фан сирларини ўрганаётган ёшлар В. И. Ленин ҳайкали ёнига гуллар қўйиб, ҳурмат бажо этишмоқда. Бугун В. И. Ленин номидаги педагогика билим юртида ҳам доҳий туғилган кун тантанали нишонланмоқда. Бугун В. И. Ленин номидаги республика пионер ва ўқувчилар саройида ҳам байрам. Ёш авлод унинг номини куйга солиб айтмоқда. Унинг улуғ номи бутун жаҳонда турли тилларда жаранглазмоқда. Пролетариат йўлбошчисига самимий меҳр-муҳаббат, ғояларига чексиз садоқат изҳор этилмоқда.

Илҳом манбаи

ДОҲИЙ В. И. Ленин туғилган куннинг 116 йиллиги муносабати билан шаҳримиз экранларида Ленин ҳаёти ва фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи бир қатор бадиий ва ҳужжатли фильмлар кенг намойиш этилмоқда.

Доҳий ҳаёти ва фаолиятида барча баркамол хислатлар мавжуд бўлиб, ундан коммунизм учун курашчилар армиясининг ҳар бир жангчиси ўрнак олиши лозим. Халқимизнинг буюк доҳийси В. И. Ленин образини экранда гавдалантириш санъаткорлар зиммасига катта масъулият юклайди. Бу образни яратишга бир неча авлод ижодкорлари ўз ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар.

Экранда Ленин образини яратишга биринчи бўлиб режиссёр Сергей Эйзенштейн 1927 йилда киришган. У Урал ишчиси Никандровни ролга таклиф қилиб, доҳийнинг Петроградга келиши эпизодини, ҳамда унинг броневикдан туриб нутқ сўзлаётган пайтини суратга олган. Ленин ролини ижро этиш учун ниҳоятда истеъдодли, моҳир санъаткор керак эдики, у ҳар бир ҳаракати, сўз оҳанги, имо-ишоралари билан ҳам буюк доҳий образини экранда жонлантириши лозим эди. Кўпгина уриниш ва изланишлардан сўнг В. И. Ленин ҳақида ажойиб картиналар вужудга келди.

Масалан, «Ленин 1918 йилда», «Милтиқли киши» фильмлари режиссёр М. Ромм ва С. Юткевич каби совет киноусталари томонидан яратилган бўлиб, уларда кўп миллионли совет халқи қалбида Ленин номи ва иши ҳамиша барҳаётлиги кўрсатилган.

«Ленин Октябрда» фильми сценарийчиси А. Каплер, режиссёри М. Ромм ва В. И. Ленин роли ижрочиси — атоқли актёр Борис Щукиндир. Мазкур картинада 1917 йилда Петроградда юз берган Октябрь революцияси воқеалари асос қилиб олинган. Улар партиямиз раҳбарлигини биринчи навбатда Ленин билан чамбарчас боғлиқ ҳолда кўрсатишган.

Мазкур фильм 30-йиллар киносанъати усталарининг Октябрь революцияси кунларини экранда жонлантириш йўлидаги муваффақиятли уриниши бўлди.

«Аппассионата» ва «Революция номи билан» фильмида Борис Смирнов яратган Ленин образи ҳам ленинномa саҳифаларига битилган бебаҳо хазинадир.

ШУНИНГДЕК, «Аср бошида» номли картина В. И. Ленин ҳаётидаги муҳим босқичлардан бири бўлмиш «Искра» газетасининг ташкил этилиши ҳақида ҳикоя қилади. Кинематографчилар бу фильм орқали «Искра» газетаси партиянинг жипслашувида ҳам пролетариатнинг сиёсий онгини оширишда улкан роль ўйнаганини ҳар томонлама тўлақонли қилиб очиб беришган.

Ленин ҳаётининг турли даврларини акс эттирган «Ишонч», «Аср бошида», «Ойдин саҳифа», «Ленин томон», «Надежда», «Ленин Польшада», «Ленин Парижда» номли картиналар «Чайка», «Қозоғистон», «Восток», «Ватан», «Москва», «Нукус», «Дружба», Комил Ёрматов, Лисунов, Ҳамза номидаги кинотеатрларда намойиш этилади. Бундан ташқари доҳий фаолиятидаги турли қизиқарли ҳаётий далиллар асосида ишланган «Петербург йиллари», «Кечки поездга битта билет», «Ленин туғилган замин», «Ленин Ватанида», «Ленин тепаликлари», «Ленин. Самарадаги йиллар», «Ленин. Швейцарияда етти йил» каби фильмлар ҳам томошабинлар эътиборига ҳавола этилмоқда.

Кинолениннома совет халқининг янги авлодини коммунистик руҳда тарбиялашда, революцион ғояларни тарғиб қилишда, барча учун қадрли бўлган доҳий образини янада ёрқинроқ тасаввур этишга яқиндан ёрдам беради.

С. ЕДГОРОВА.

В. И. Ленин мактуби нашр этилди

«Ўзбекистон» нашриётида биринчи марта В. И. Лениннинг «Туркистондаги коммунист ўртоқларга» мактуби китоб ҳолида тошкентлик рассом М. Карпузус расмлари билан безатилиб, нашр этилди. Мактуб-китоб Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қошидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли партия тарихи институти томонидан нашрга тайёрланди.

Ушбу мактуб, дейилади китобнинг кириш қисмида, улкан тарихий аҳамиятга эгадир. У В. И. Лениннинг ташаббуси билан 1919 йил 8 октябрда тузилган ВЦИК ва РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг Туркистон ишлари бўйича комиссияси (Туркомиссия) билан боғлиқ. Айни пайтда Туркомиссия РКП(б) Марказий Комитетининг ваколатли органи ҳисобланарди. Бу воқеа В. И. Лениннинг Туркистон Автоном Совет Социалистик Республикасида Совет ҳокимиятини ғоявий-ташкилий мустаҳкамлаш ҳақидаги катта ғамхўрлигидан далолат беради.

О. АПУХТИН.
Автор фотолари.

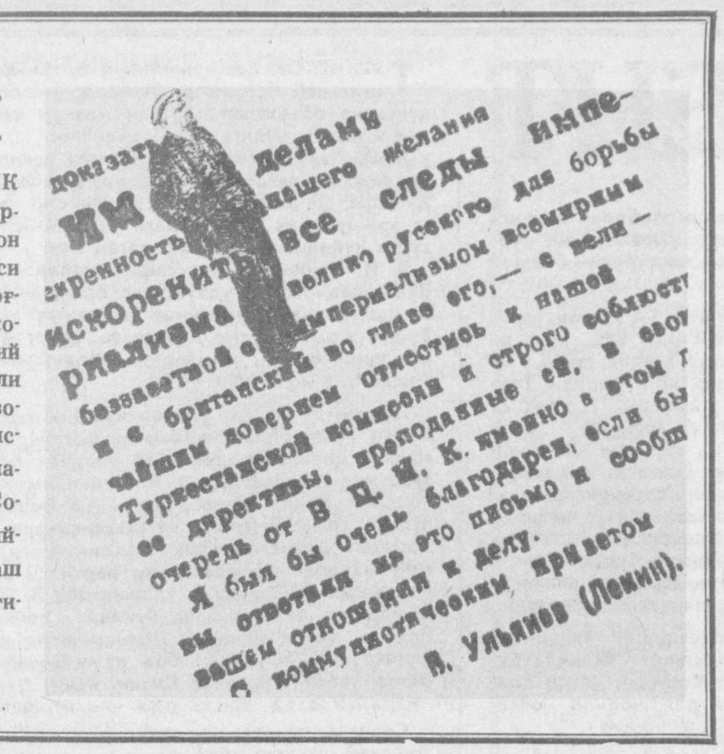

Газетанинг шу сонига интервью

Доҳийга муҳаббат

Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театрининг ижодкорлар коллективи пролетариат йўлбошчиси В. И. Ленин ҳақидаги асарларни саҳналаштириб, томошабинлар олқишига сазовор бўлиб келмоқда. Машҳур драматург Н. Погодиннинг «Милтиқли киши», М. Шатровнинг «Олтинчи июль», «Қизил яйловдаги кўк тулпорлар» ҳамда К. Яшиннинг «Йўлчи юлдуз», «Инқилоб тонги» пьесалари шулар жумласидандир. Бу муваффақиятларда СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати Зикир Муҳаммаджоновнинг хизматлари таҳсинга лойиқ. Доҳий туғилган кунда жамоатчи мухбиримиз таниқли санъаткор билан учрашиб суҳбатлашди.

— Зикир ака, саҳнада Ленин образини яратиш ниҳоятда масъулиятли, айни чоғда шарафлидир. Доҳий образида илк бор саҳнага чиққанингизни ҳозир қандай хотирлайсиз?

— Ленин образини саҳнада яратишни кўпдан бери орзу қилиб келардим. Ниҳоят, бу орзуим доҳийнинг 100 йиллик юбилейи арафасида рўёбга чиқди. Театр коллективининг узоқ изланишлари ва жиддий тайёргарликларидан сўнг драматург М. Шатровнинг «Олтинчи июль» драмасини томошабинлар ҳукмига ҳавола этдик. Шунда илк бор В. И. Ленин образини саҳнада ўйнаганман.

— Спектакль мухлислар томонидан яхши кутиб олинган эди. В. И. Ленин образи маҳорат билан гавдалантирилиб берилгани ҳануз кўпчиликнинг эътиборида. Бу ўз-ўзидан бўлмаган бўлса керак?

— Драмадаги доҳий ролини ижро этиш анча машаққатли кечган. Шу кунга қадар тўплаган озми-кўпми актёрлик тажрибаларим В. И. Ленин образи устида ишлаётганимда жуда қўл келди. Иттифоқимиз театрлари саҳналарида, кинода доҳий образини гавдалантирган Смирнов, Штраух, Каюров каби машҳур артистлар билан бир неча бор суҳбатда бўлдим. Айни пайтда, касбдошларим Шукур Бурҳонов, Саъди Табибуллаевларнинг ижодий йўлларини синчиклаб ўрганиш, уларнинг қимматли маслаҳатларига амал қилиш яхши самаралар берди.

Доҳийнинг бой ички дунёси, юксак маънавий фазилатлари, узоқни кўра олиши, одамийлиги, дўстларига чексиз садоқати, ҳар қандай душманга чексиз нафратини кўрсатиш эса доимо диққат марказимизда бўлди.

— Доҳий туғилган куннинг 110 йиллик юбилейига тўёна қилиб, М. Шатровнинг «Қизил яйловдаги кўк тулпорлар» пьесаси саҳна юзини кўрди. Қизиғи шундаки, актёрлар ролларни ҳеч қандай гримсиз, костюмсиз ижро этишди. Бу кўпчилик театр мухлисларини ҳаяжонга солган эди. Бу ерда энди маҳорат масаласи устида ҳам тўхталсак...

— Очиғини айтганда, бу ҳол биз санъаткорларни ҳам ҳаяжонлантирган. Ҳозирги савияси баланд санъат шайдолари олдига чиқиб гримсиз роль ижро этишни бир тасаввур қилинг-а! Аввало, нозик дидли халқ ишончини қозонишдек масъулиятли вазифа олдимизда кўндаланг бўлиб турарди.

Биз доҳий В. И. Ленин фикрларини томошабинга етказишни биринчи планга қўйдик. Биласизми, доҳий фикрларини томошабинга етказа олган бўлсак керак: мухлислар бизнинг ҳаракатларимизга ишонишди. Образнинг ташқи қиёфаси эса маълум маънода «унутилди».

— Комил Яшиннинг «Йўлчи юлдуз» драмасида В. И. Ленин Шарқ халқларининг ғамхўри сифатида кўрсатилади. Энг муҳими, шахс ва халқ проблемаси ёритилган. Сиз ўйнаган спектаклдаги доҳий образи талқинида шу масалага қандай ёндошгансиз?

— Биз драмада В. И. Ленинга хос юксак инсоний фазилатларга, айниқса, оддийлик, камтарлик, самимийлик каби характер-хислатларига кўпроқ аҳамият бердик. Шу билан бирга, драмада В. И. Лениннинг вакиллар билан учрашган манзарасини, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг Туркистон халқларига ғамхўрлигини, доҳийнинг меҳнаткаш Шарқ халқларига бўлган меҳр-муҳаббатини, партия ва халқ бирлигини томошабинга етказишга ҳаракат қилдик. В. И. Лениннинг вакилларга қарата айтган қуйидаги сўзларини бир эслайлик-а, шунда ҳаммаси равшан бўлади қолади:

«Қаранг, бир-бирингиз билан қандай тотув, қандай иноқсиз. Оға-инилик сизга жуда-жуда ярашиб турибди. Мана шу иноқликдан ҳам гўзал, қудратли нарса борми?.. Бу дўстлик туфайли ҳали бир-бирингиз билан битишиб, чатишиб кетиб, пўлат қўрғондек савлат тўкиб турасизлар! У қўрғонни буза оладиган куч дунёда бўлмайди».

— Комил Яшиннинг «Инқилоб тонги» драмасини саҳналаштирганлиги учун ҳамкасбларингиздан тўққиз нафари СССР Давлат мукофотининг лауреати юксак унвонига муяссар бўлган. Шу ҳақда қандай фикр билдира оласиз?

— 1977 йили Ватанимиз пойтахти Москвада «Инқилоб тонги» пьесасини театр мухлислари эътиборига ҳавола этган эдик. Кенг жамоатчилик бу спектаклни мамнуният ва катта қизиқиш билан кутиб олган эди. Партия ва ҳукуматимиз камтарона меҳнатимизни юксак баҳолади. Биз буни ўзбек совет театр усталарининг меҳнатларига берилган энг олий мукофот, деб биламиз.

— Истак-орзуларингиз ҳақида билишни истардик. Яна қандай ролларни саҳнага олиб чиқиш ниятингиз бор?

— Орзуларим кўп. Саломатлик бўлса, драматургларимиз пухта асарлар яратиб беришса, келажакда жонажон Коммунистик партиямиз йўл-йўриқларига жавоб бера оладиган пьесаларни ва уларда баркамол инсон образларини саҳнада ўйнасам дейман...

Суҳбатни
Б. ВАЛИЕВ
олиб борди.

«Ленин номидаги майдон станцияси»

ТОШКЕНТ метросининг шу бекатига тушувчилар, шу бекатдан электропоездларга чиқувчилар учун юқоридаги сўзлар бегона эмас. Мен билан Сизга ҳам бегона эмас улар. Олис областдан пойтахтга ўқишга келган абитуриентга ҳам бегона эмас бу сўзлар. Чунки у Тошкентга келгунча дарсликларида, мактабининг пештоқида, йўлларда бу азиз сўзга минг марталаб дуч келган: ЛЕНИН. У метронинг шу бекатидан чиқиб, 9-«маршрутка»га ўтиради-да, Ленин номидаги университетга ҳужжат топширгани боради.

«Ленин номидаги майдон станцияси».

Буюк пролетар шоири Владимир Маяковский Совет дипломати Теодор Нетте хотирасига бағишланган шеърида **«Биз ўлмаймиз. Ўлгандан кейин ҳам пароходларга, завод-фабрикаларга айланамиз»** деганида одамзоднинг буюк ишларини, эътиқоди, курашини назарда тутган эди.

«Ленин номидаги майдон станцияси».

Одамзоддан нима қолади! НОМ.

Лениндан бизга, инсониятга Ер куррасидай улкан, залворли ном қолди. Унинг номи, иши, ғоялари барҳаёт деймиз. Бу барҳаётлик нима? **Бугунги ҳаётимиз, ёруғ кунимиз — Ленин, севинчу ишончимиз — Ленин. Уфқлардан уфқларга қадар ястаниб, ҳайқириб ётган мана бу ватанларнинг Ватани — мамлакатимиз Ленин. Биз истиқболга Лениннинг тийрак, донишманд нигоҳлари билан назар ташлаймиз. Токи, бугунимиз ҳам, келажагимиз ҳам ёрқинроқ бўлсин. Биз бахт тушунчасини Лениннинг сўзлари билан изоҳлаймиз. Токи, одамлар бахтлироқ, яхшироқ бўлсин.** Миллион нусхаларда чиқаётган унинг асарлари бизга ҳамқадам. Миллион кўкиш жилдларда муқоваланган оламжаҳон ақл ҳеч қачон сўнмайди.

«Ленин номидаги майдон станцияси».

Бу ерда яна нималарни ўйлаш мумкин?

Студент ўқишини, ишчи ишини, чўлдан зарур юмуш билан келган чўпон эса қўзилатиш мавсумини қандай ўтказишни ўйлайди. Ҳамманинг ўз юмуши, ташвиши бор. Фақатгина ўзига яраша эмас, ҳаммамизга яраша ташвиши. Бугунги кун вазифаларига ҳаммамиз бирдек дахлдормиз.

«Ленин номидаги майдон...»

У станция коллективининг иши ҳам номига муносиб, 1980 йилдан буён Коммунистик меҳнат коллективи. 22 киши эса коммунистик меҳнат зарбдори. Станция хизматчилари бир кунда юзлаб поездларни кутиб, кузатадилар. Минглаб йўловчилар киради, чиқади... Коллективнинг асосий қисмини комсомол-ёшлар ташкил этади. Уларга станция бўйича навбатчи, Коммунистик меҳнат зарбдори Ирина Захарова етакчилик қилади. Метрополитеннинг «Халқлар дўстлиги» станцияси хизматчилари билан мусобақалашаётган мазкур коллектив ҳар жиҳатдан фаол, фидойи. 14 нафар фаррошнинг сменали хизмати станция озодалигини таъминлаб туради. Шунинг учун бу ер ости қасри ҳамиша тоза, саришта. Бу ердаги озодаликни музейдагига қиёс қилиш мумкин. **Нурафшон қандиллар зиёсидан ўзгача салобат касб этган мармар деворлару вазмин устунлар сукунатидан маъно уқиш мумкин: гўё ҳозир ҳамма йиғиладию йиллар оша доҳийнинг ўзи чиқиб келиб нутқ сўзлайдигандек...**

Шу пайт Чилонзор тарафдан поезд келади.

Дикторнинг овози:

«Ленин номидаги майдон станцияси. Кейинги станция — Инқилоб хиёбони».

С. САИДОВ.

Ульяновскдан хат

Муқаддас зиёратгоҳ

УЛЬЯНОВСК шаҳри апрель кунлари байрам либосини кияди, гулларга бурканади. Бу ерда кишилар Ленин фикр ва ғояларининг алоҳида таъсирини қалб ва ақл билан чуқур ҳис қилишади. Бу муқаддас шаҳарга дунёнинг турли бурчакларидан турли миллат ва ирққа мансуб кишилар ўзи билан чексиз севги ва ҳурматини олиб келишади. Бу ерда янги куч ва илҳом олишади, кетаётганда эса зўр эҳтирос ва ҳавасни — кишиларнинг бахт-саодати йўлида яшаш ва курашишни, ер юзида тинчлик ва меҳнат тантанасини ўзлари билан олиб кетишади.

Ульяновск шаҳрининг кенг кўчалари ва кўкаламзор боғлари, ўзига хос қилиб қурилган эски ва янги бинолари унга такрорланмас қиёфа бахш этган. Шаҳар Свияга дарёсининг улуғ Волгага қуйилиши жойида ўрнашган. Волга бўйида қад кўтарган гўзал шаҳарлардан биридир. Агар биз унинг кўркам қиёфаси азим Волга қирғоқларидан бошланади, десак янглишмаган бўламиз. Волганинг гўзал манзарасига мафтун бўлган Жон Рид шундай деб хитоб этган эди: «... Айнан шундай қудратли дарё соҳилида Лениннинг туғилиши муқаррар эди!»

Доҳиймиз туғилган шаҳарда бунёд этилган маҳобатли ва ноёб бино — Ленин мемориали унинг дурдоналаридан бири ҳисобланади. Унинг ҳажми 133 минг куб метр, ён томонлари юз-у ўн метр, максимал баландлиги 36 метр. Мемориал зонага фақат В. И. Ленин Марказий музейи эмас, балки сиёсий-маориф уйи, педагогика институтининг корпуси, ўрта мактаб, 25 қаватли «Венец» меҳмонхонаси, болалар кутубхонаси, пионер ва ўқувчилар саройи, рассомлар уйи, савдо маркази, шунингдек қатор кўп қаватли бинолар, парк ва майдонлар киради.

МЕМОРИАЛНИНГ энг қимматли ва муқаддас жойи Ленин туғилган ва яшаган уйлар туркумидир. Бу учта уй ўзининг юз йил аввалги қиёфасида сақланиб қолган.

Уй атрофига ўтқазилган манзарали дарахтлар куртак очай-очай деб турибди. Баҳор қуёши уни олтин шуъласи билан буркаб ва дераза пардалари ортидан мўралаб, уй ичидаги оқ мармар тахтага зарҳал ҳарфлар билан битилган: «Бу уйда 10(22) апрель 1870 йилда Владимир Ильич Ульянов (Ленин) туғилган» деган сўзларни аниқ ёритмоқда.

Ленин ҳузурига келаётган ёш авлод ва сочи оқарган қариялар, ишчи ва зиёлилар, колхозчи ва ҳарбий хизматчиларнинг кети узилмайди. Улар музей сукунатида Ильич васиятларини қандай бажаришаётганлигини, Ватанимиз қудратини мустаҳкамлаш учун яна қандай ишларни амалга ошириш кераклигини қалбдан ҳис қилишади. Ильич яшаган давр учун кўпгина ишлар орзугина эди, холос. Лекин Ленин орзуси реал асосга эга бўлиб, у илмий материалистик дунёқараш эди.

Ленин томонидан васият қилинган халқлар ўртасидаги интернационал дўстлик ҳозир рўёбга чиқди. Мамлакатимизнинг барча халқлари ягона қардошлик оиласида тинчтотув яшашмоқда. СССР халқлари дўстлиги — бу ленинча миллий сиёсатнинг қудратли ва ҳаётбахш эканлигига яққол мисолдир.

В. И. Ленин Марказий музейи. Бу даргоҳ ҳамиша одамлар билан гавжум. Музейдаги уч мингдан ортиқ экспонат: суратлар, ҳужжатлар, ҳайкалтарошлик ва рассомлик асарлари пролетариат йўлбошчиси ҳаёти ва фаолияти тўғрисида ҳикоя қилади. Совғалар орасида китоблар, хотира медаллари, открткалар, матога Ленин сурати туширилган рўмолчалар, болгариялик пионерлар тақдим этган галстук, турли буюмларни кўриш мумкин.

АЙНИҚСА фикр-мулоҳазалар китобида қайд этилган юракдан айтилган сўзларни ҳаяжонланиб ўқимасдан, бефарқ ўтиб кетиш мумкин эмас. Ҳар бир сатр — Ленин ғоялари тўғрилигига, социализм ва коммунизм тантанасига ишонч, Ленин яратган Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини қўллаб-қувватлаш ҳис-туйғуларига тўла.

Мана, гражданлар уруши ветерани, 1920 йилдан КПСС аъзоси И. Сидоренко томонидан ёзилган сўзлар:

«Мемориал залда бизнинг бутун ҳаётимиз бирдан кўз олдимиздан ўтади. В. И. Ленин бутун ҳаётини бағишлаган ва курашган улуғ ишда иштирокчи эканлигингдан қалб фахр ва қувончга тўлади».

«Бу улуғвор ёдгорликни кўриб кетаётганда янада яхши ишлашга ва қадрдон Ильичга бир оз ўхшашга ҳаракат қиласан», — деб ёзиб қолдирган астраханлик ишчи В. Чугаев.

Мана бу сўзларни қозоғистонлик колхозчилар ёзиб қолдиришган:

«В. И. Ленин ватанида улуғ доҳий учун ажойиб ёдгорлик — Ленин мемориал комплексини бунёд этган КПСС Марказий Комитетига колхозчилар номидан катта ташаккур билдирамиз».

«Бу ерда яхши орзу ва ниятлар давр ва замон таъсири остида ажойиб кўринади» — Афғонистондан келган туристлар ўз фикр ва ҳис-туйғуларини шундай ифодалашган эди.

Совғалар орасида ўзбек миллий ўймакорлик санъатининг ноёб намунаси — шарқ услубида ёнғоқ дарахти ёғочига моҳирона ўйиб ишланган нақшинкор, саккиз қиррали курси ва учта курсича залга алоҳида ҳусн бериб турибди. Бу Фарғона меҳнаткашларининг Ленинга совғаси. 1969 йилда автор Қодиржон Ҳайдаров томонидан қайта ишланиб, В. И. Ленин музейига ҳадя этилган. Асл нусхаси Лениннинг Горькидаги уй-музейида сақланади.

...Бу воқеа бундан 63 йил аввал бўлган эди. Доҳий ўзининг Горькидаги уйида бетоб ётганди. Фарғона меҳнаткашларининг вакилларини Ильич қабул қила олмади. Ўзбек халқининг муҳаббати ва катта ҳурматининг белгиси сифатида тақдим этилган совға Ильичга маъқул бўлди. Ленин ўз синглиси Мария Ульянова орқали миннатдорчилик билдириб, жавоб мактубини ёзишни топширди. Мария Ильинична шундай деб ёзган эди:

«Ўртоқ Р. Юнусов ва Қ. Ҳайдаровга.

Азиз ўртоқлар!

Владимир Ильич салом ва совға учун унинг самимий миннатдорчилигини ва муваффақиятли ишлаш истагини Сизга етказишни менга топширди. Шунга ишонч билдириб айта оламанки, агар Ильич соғ бўлганда, у сиз билан Туркистон ҳунармандларининг ҳаёти ва иш шароитлари тўғрисида бажонидил суҳбатлашган бўларди. Афсуски, бу суҳбатни унинг соғайгунича кейинроққа суришга тўғри келади, бунга яқин қолди».

Асрлар ўтади, кишиларнинг янги авлоди худди бугунги кундагидек Ленин ҳузурига келади. Ульяновск шаҳридаги В. И. Ленин музейига келувчи ҳар бир киши — Ленин меҳнаткашларнинг бахт-саодатига бутун ҳаётини бағишлаганлигини қалбдан ҳис қилади. Шунинг учун ҳам доҳий номи билан боғлиқ бўлган ҳар бир тарихий ёдгорликни совет кишилари кўз қорачиғидек асраб-авайламоқдалар.

Ш. ИБРОҲИМОВ,
инженер.

Оталар жасорати изидан

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтидаги В. И. Ленин номидаги Тошкент олий умумқўшин командирлари билим юрти 1918 йилнинг 12 июлида ташкил этилди. Революциянинг дастлабки йилларида барпо этилган офицерлар мактаби шонли жанговар йўлни босиб ўтди. Ўша йили 12 ёш офицер тайёрланди. Билим юртини битирган ёш ҳарбий мутахассислар серқуёш ўлкамизда босмачиларни тугатишда фаол иштирок этишди. Айниқса Қорақум чўлларида босмачилар тўдасини тор-мор қилишда жасорат кўрсатдилар. Улар Осипов бошчилигидаги исёнчилар гуруҳини яксон этишда қатнашдилар. Босмачиликни тугатишдаги мислсиз жасорати учун собиқ курсантлардан кўпчилиги ҳукумат мукофотларига сазовор бўлди. 1930 йили малакали ҳарбий кадрлар тайёрлаб бергани учун билим юртига Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия комитетининг Қизил байроғи топширилди. 1933 йили эса коллективга СССР Марказий Ижроия Комитетининг Фахрий Революцион Қизил байроғи берилди.

Ҳужум қилмаслик тўғрисидаги шартномани хиёнаткорона бузиб, уруш бошлаган фашистлар Германиясига қарши билим юрти курсантлари ҳам жангга отландилар. Ўша йили Ўрта осиёлик йигитлардан иборат машҳур Панфилов номидаги 315-дивизия ташкил қилинди. 170 курсант шу дивизиянинг аъзоси бўлди. Улар фашистларга қарши жангларда беқиёс жасорат ва мардлик намуналарини кўрсатдилар. Ватанимиз пойтахтини қаҳрамонона ҳимоя қилишди. Москва яқинидаги Дубосеково разъездида душманнинг 50 танкини тўхтатиб қолган 28 гвардиячи панфиловчининг афсонавий жасорати халқимизга чексиз садоқатнинг рамзи бўлиб қолди. Рота сиёсий раҳбари, панфиловчи В. Г. Клочковнинг «Россия бепоён, чекинишга эса жой йўқ, ортимизда Москва!» хитоби пойтахт мудофаачиларининг жанговар ватанпарварлик шиорига айланди.

Гвардиячи-капитан Борис Ивановский кўрсатган жасорат тилларда достон бўлди. Душманнинг Ворошиловка — Попосная районидаги кучайтирилган мудофаасини ёриб ўтиш керак эди. Фашистлар тиш-тирноғи билан қуролланган, пулемёт ва миномётлардан олов ёғдириб турарди. Олдинга силжишнинг иложи йўқ. Шунда ўқчи батальон командирининг ўринбосари гвардиячи-капитан Б. Ивановский ўрнидан туриб, «Ватан учун. Днепр томонга олға! Ура-а-а!» дея жангчиларни олға бошлади. Унинг шахсий ибрати туфайли душман янчиб ташланди.

КЕЙИНЧАЛИК Б. Ивановский яна бир жасорат кўрсатди. Оғир жанглардан бирида у ярадор бўлишига қарамай, олдинга интиларди. Рўпарадан фашистларнинг «Тигр»и бостириб келаётганди. Шунда капитан белидаги граната боғлами билан танк остига ўзини ташлади. Кучли портлаш эшитилди. Ана шундай жасоратлари учун гвардиячи-капитан Б. Ивановскийга вафотидан сўнг Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Мард гвардиячи курсантлар билан ҳамиша бир сафда. Унинг номи билим юртининг 4-ротаси курсантлари рўйхатига абадий ёзиб қўйилган.

Ватан учун бўлган жангларда билим юртининг 44 ўқувчиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди. Бу даргоҳни битирганлардан қирқдан ортиқ киши йирик ҳарбий саркарда бўлиб етишди. Владимир Ильич Ленин номи билан аталувчи билим юрти 1943 йили фронтга малакали ҳарбий кадрлар тайёрлаб бергани, уларнинг мардлиги ва жасорати учун Қизил Юлдуз ордени билан тақдирланди.

— Улуғ Ватан урушининг сабоқлари мислсиз аҳамиятга эга, — дейди биз билан суҳбатда билим юрти сиёсий бўлимининг бошлиғи полковник Б. Кисель. — Энг асосийси шуки, урушга қарши у бошланмасдан олдиноқ курашмоқ лозим. Халқларнинг ҳушёрлигини оширмоқ, социализм ғалабаларини ҳимоя қилмоқ ва унинг анъаналарини кўпайтирмоқ лозим. Бугунги кунда курсантларимиз Ватанимизнинг сарҳадларини ҳушёр қўриқлаб, ўз ватанпарварлик ва интернационал бурчларини адо этмоқдалар.

Билим юрти бугунги кунда ҳам оталар жасоратига муносиб, малакали офицер кадрлар тайёрламоқда, социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажармоқда. Жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари сафи тобора кенгаймоқда. Пролетариат доҳийси В. И. Ленин номидаги Тошкент олий умумқўшин командирлари билим юрти курсантларининг доимий шиори шундай: «Урушга йўл қўймаймиз!», «Империализмга, милитаризмга ва реакцияга йўл йўқ!»

Ш. МИРҲАБИБОВ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/IV да кичик саҳнада **Фольклор концерти** (19.30).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/IV да **Йўлчи юлдуз.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/IV да **Лайли ва Мажнун.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/IV да **Гуноҳкор авлиё** (19.00), 23/IV да **Зар қадри**.

КИНО

22 АПРЕЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ОДЕССА ЖАСОРАТИ» — **Чайка** (18.30, 21.00; телефон 77-06-20).

«ҚЎРҚУВНИНГ БЕШ ДАҚИҚАСИ» — **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61).

«ВАЛЕНТИН ВА ВАЛЕНТИНА» — **ВЛКСМ 30 йиллиги** (телефон 33-44-52), **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги** (17, 19, 21.00; телефон 53-65-87).

«ИЛОН ТУТУВЧИ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02), **М. Шайхзода номли** (тоқ соатларда).

23 АПРЕЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ҚЎРҚУВНИНГ БЕШ ДАҚИҚАСИ» — **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61),

«ВАЛЕНТИН ВА ВАЛЕНТИНА» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги** (13, 15, 17, 19, 21.00; телефон 53-65-87).

«ИЛОН ТУТУВЧИ» — **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52), **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

«ИККИ ЁҚЛАМА ҚОПҚОН» **М. Шайхзода номли** (13.30, 16, 19.30, 20.45).

ДИҚҚАТ!

ТЦ-3 («Ғарбий») қозонхонасини прафилактика-ремонт қилиш ва ёзги режимга ўтказиш бўйича олиб бориладиган ишлар муносабати билан

Марказ-10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 26, 27-кварталларига, Олмазор, Чорсу массивларига, Навоий, Анҳорбўйи, Беруний кўчаларига, Студентлар шаҳарчасига

24 апрель соат 24.00 гача

ИССИҚ СУВ БЕРИШ ТЎХТАТИЛАДИ

«ТАШТЕПЛОСЕТЬ» корхонаси.

Сув таъминотини ёзги мавсумга тайёрлаш муносабати билан

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ПРОСПЕКТИДАГИ ВОДОВОДДА

24 апрель соат 8.00 дан 25 апрель соат 20.00 гача

РЕМОНТ-ПРОФИЛАКТИКА ИШЛАРИ ЎТКАЗИЛИШИ САБАБЛИ

Чилонзор районидаги Фарҳод кўчасидан Боғобод кўчасигача бўлган жойда

СУВ БОСИМИ ҚАМАЯДИ

«ВОДОКАНАЛ» трести.

Тошкент маданий-оқартув техникуми коллективи техникум ўқитувчиси М. Маҳмудовга рафиқаси

Тамара МАҲМУДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент политехника институти ректорати, партия, касаба союз ташкилотлари ва геология-қидирув факультети коллективи шу факультетнинг геология кафедраси доценти С. А. Исҳоқовга онаси

Мукаррам ТОШБОЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўрта Осиё темир йўли ўқув юртлари бўлими ва 40-ўрта мактаб коллективи ўқитувчи-пенсионер

Муҳаббат ЗИЯВУДДИНОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент Давлат университетининг амалий математика ва механика факультети коллективи электрон ҳисоблаш машиналарининг математик таъминоти кафедраси ўқитувчиси А. Джамирзаевга отаси

Абдураҳмон ДЖАМИРЗАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
(«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-55-37, 32-53-83; саноат ва қурилиш — 32-57-84; шаҳар хўжалиги ва транспорт — 32-55-39; фан ва маданият — 32-53-10; ахборот ва спорт — 33-28-95, 32-55-32; хатлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р— 12708. Газета бир йилда 300 марта чиқади. Тираж 52.131. Б—2097. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.